

Factsheets verkiezingsprogramma's 2017

Factsheet Pensioenen

Inleiding

De oudedagsvoorziening in Nederland wordt de komende jaren ingrijpend hervormd. Hervorming moet leiden tot een stelsel dat niet alleen financieel en demografisch houdbaar is, maar ook maatschappelijk draagvlak heeft.

Cijfers en achtergrond

- De huidige macro-economisch zware omstandigheden, zoals de lage rente en volatiele financiële markten, zetten het pensioenstelsel al enige tijd onder druk. Maar er zijn meer, dieperliggende ontwikkelingen die hervormen tot een noodzaak maken.
- Ook de toenemende levensverwachting en de groeiende onbalans tussen het aantal ouderen en jongeren vormen een breed onderkende uitdaging.
- De dynamiek op de arbeidsmarkt is sterk toegenomen. Mensen wisselen vaker van baan en van sector dan in het verleden. Mensen werken vaker gedurende periodes niet in loondienst, maar zelfstandig.
- Ook de economische dynamiek is sterk veranderd. Sommige bedrijven en sectoren verdwijnen, in andere sectoren worden werkzaamheden verplaatst naar het buitenland of overgenomen door de technologie. Dit maakt sectorgefinancierde en sectorsolidaire pensioenen lastig.
- Maar ook wensen en behoeften van deelnemers veranderen. Nu veel mensen zich realiseren dat pensioen onzekerheden bevat, neemt het vertrouwen in het stelsel af en neemt de behoefte aan transparantie, voorspelbaarheid en eigen keuzes toe.
- Verzekeraars zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van een belangrijk deel van de tweedepijler pensioenen. Op dit moment is circa 20% hiervan in een regeling bij een verzekeraar ondergebracht.

Advies aan programmacommissie

Wat is er nodig?

Bij de vormgeving van een nieuw stelsel zijn de volgende onderdelen van belang:

- *Overstap naar een toekomstbestendig pensioen: een contract met heldere eigendomsrechten*
De overgang naar een systeem met heldere, persoonlijke pensioenvermogens (zogeheten premieovereenkomsten) binnen het kader van de arbeidsvoorwaarde pensioen, lost een groot

aantal knelpunten op. De pensioenregelingen worden voor de deelnemer beter te begrijpen, zijn makkelijker mee te nemen bij een baanwissel (waardeoverdracht), zijn beter bestand tegen de dynamiek van de arbeidsmarkt en bieden in de toekomst een basis voor meer maatwerk en keuzes.

• Solidariteit en risicodeling

Ook in een systeem met persoonlijke pensioenvermogens kunnen de belangrijkste vormen van solidariteit recht overeind blijven. Dit zijn:

- Levenslange pensioenuitkeringen door het delen van het individuele langlevensrisico.
- Het delen van het kortlevensrisico via het nabestaandenpensioen.
- Het delen van het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Met het huidige kabinet zijn verzekeraars van mening dat een systeem waarbij jonge werknemers deels betalen voor (werkgevers met) oudere werknemers inderdaad niet meer houdbaar is. Het voornemen van het huidige kabinet om af te stappen van de doorsneesystematiek heeft daarom steun van verzekeraars. Momenteel kijkt de Sociaal Economische Raad (SER) naar het collectief delen van het beleggingsrisico tussen deelnemers. Uit recente onderzoeken blijkt echter dat dit beperkte macro-economische welvaartswinst oplevert, maar wel kan leiden tot

een lager pensioenresultaat voor groepen deelnemers. Als met één collectieve beleggingsmix wordt gewerkt, zal die namelijk worden afgestemd op de gemiddelde leeftijd van het deelnemersbestand. Jongeren hebben daardoor minder kans op positieve rendementen, terwijl ouderen relatief gezien te veel risico nemen. Ook een recent Netspar-onderzoek toont aan dat intergenerationele deling van beleggingsrisico's amper meerwaarde oplevert. Dit moet worden afgewogen tegen de concessies die bij intergenerationele risicodeling gedaan worden. De intergenerationele risicodeling heeft namelijk forse impact op cruciale elementen als eenvoud, transparantie, heldere eigendomsrechten en flexibiliteit. Maar wellicht belangrijker dan de kwetsbaarheid van deze intergenerationele risicodeling zijn de discontinuïteitsrisico's die voor alle bedrijven en sectoren gelden. Hoeveel bedrijven of sectoren kunnen met zekerheid stellen dat er voldoende jonge medewerkers instromen die in staat zijn het beleggingsrisico van eerdere generaties mede te dragen? Een houdbare vorm van intergenerationele deling van het beleggingsrisico is dan ook moeilijk voor te stellen.

- *Nieuwe vormen van collectiviteit*

Pensioen is in essentie uitgesteld inkomen, en daarmee dus een arbeidsvoorwaarde. Ook in een nieuw stelsel blijft het volgens verzekeraars daarom iets dat een werkgever aan al zijn werknemers aanbiedt. Ook kunnen verzekeraars zich voorstellen dat ter vermijding van 'witte vlekken' op sectoraal niveau wordt bepaald wat de belangrijkste elementen van de pensioenregeling zijn. Daarbinnen ontstaat echter in een nieuw stelsel meer ruimte om op ondernemingsniveau, in samenspraak tussen werkgever en werknemers, keuzes te maken over bijvoorbeeld de precieze invulling en uitvoering van de pensioenregeling. Voordeel is dat het pensioen

dichter bij de deelnemer komt. Maar ook dat werkgevers namens hun medewerkers zelf op kosten, service en communicatie de uitvoerder van pensioenregelingen kunnen kiezen die bij hen en hun werknemers past. Het is niet noodzakelijk om een verplichte pensioenregeling te koppelen aan één verplichte uitvoerder. Zeker niet als hiervoor de basis (van intergenerationele solidariteit) vervalt.

- *Maatwerk en keuzemogelijkheden*

In eerste instantie kan keuzevrijheid op bedrijfsniveau worden ingevuld. De werkgever kan met de werknemers (vertegenwoordiging) afspraken maken over de relevante aspecten van de regeling. Binnen de regeling zijn verschillende standaardkeuzes denkbaar. Deelnemers kunnen zelf uit bepaalde (standaard) opties een keuze maken: wil ik bijvoorbeeld een zekere, maar wat lagere uitkering? Ruimere keuzevrijheid voor een pensioenuitvoerder op individueel niveau is voor de toekomst een interessant perspectief, maar vooralsnog een brug te ver.

- *Pensioenambitie*

Wellicht het belangrijkste element in de discussie is de ambitie inzake de pensioenhoogte. In de afgelopen jaren is de tweede pijler fiscaal fors teruggeschoefd. Veel werknemers die onder het nieuwe fiscale regime pensioen opbouwen, krijgen te maken met een inkomensterugval na pensioenering van rond de 50% (de zogenaamde vervangingsratio). Dit is maatschappelijk en begrotingstechnisch risicovol. In het debat hoort ook de vraag thuis wat we een adequaat pensioen vinden. Als daar duidelijkheid over is, kan er een meer stabiel fiscaal kader komen waarop mensen bij hun planning voor de financiële toekomst kunnen rekenen. Deelnemers plannen hun financiële toekomst immers over een lange periode.

Nadere informatie

Pensioenvisie (www.verzekeraars.nl/pensioenvisie)

Onderliggend rapport (www.verzekeraars.nl/consumentenonderzoek)

Factsheet Loondoorbetaling en arbeidsongeschiktheid

Inleiding

- De maatregelen die door voorgaande kabinetten zijn genomen om werkgevers en werknemers meer verantwoordelijk te maken voor preventie, herstel en werkhervatting hebben geleid tot een historisch laag verzuim in Nederland. De jaarlijkse lasten voor ziekte en arbeidsongeschiktheid zijn naar schatting door een combinatie van deze maatregelen met 4 miljard gedaald.
- Met name kleine werkgevers geven aan dat het re-integratieproces in het geval zij te maken krijgen met langdurig ziek personeel op bepaalde punten te belastend of complex is. Er zijn maatregelen nodig om hen hierin te ontlasten. Het Verbond stelt een set maatregelen voor waarbij tegelijkertijd de effectieve prikkels in stand blijven die tot een laag verzuim leiden.

Cijfers en achtergrond

- Zo'n 85% van de kleine werkgevers (tussen 7 en 15 werknemers) heeft een verzuimverzekering afgesloten. Uit onderzoek blijkt dat de hoogte van de verzekeringspremies geen onoverkomelijke bezwaren opleveren voor een werkgever om zich te verzekeren.
- Het verzuim bij kleine werkgevers met minder dan 10 werknemers ligt op 1,7%, bij grote werkgevers met meer dan 100 werknemers op 4,7% en het landelijk gemiddelde op 3,9%.
- Kleine werkgevers kiezen in grote meerderheid ontzorgende verzekeringspakketten (88%) Daarbij vindt een overgrote meerderheid van de verzekerde bedrijven dat de verzekering aan hun behoefte tegemoet komt (91%).
- 50% van de werkgevers die te maken heeft gehad met een langdurig ziektegeval geeft aan dat het UWV te weinig rekening houdt met de specifieke omstandigheden van de werkgever en de zieke werknemer.

Advies aan programmacommissie

Gebleken is dat werkgevers met name problemen ervaren met de huidige invulling van re-integratieverplichtingen en in veel mindere mate met de financiële aspecten of de duur van de loondoorbetaling. Indien de wens bestaat om kleine werkgevers tegemoet te komen lijkt het daarom, voor alle belangen en betrokkenen, beter om niet de periode sec van loondoorbetaling aan te passen maar om de verantwoordelijkheden van werkgevers gedurende die periode te verminderen en

te vereenvoudigen. Dit is mogelijk met de volgende maatregelen:

- Verzuimverzekeraars kunnen bijdragen aan het beperken van taken door deze *integraal* van werkgevers over nemen na een *korte periode van eigenrisicodragerschap*. De verzuimverzekeraar neemt na die periode het contact met de werknemer grotendeels over, voert (tweede spoor) re-integratieactiviteiten uit en geeft het re-integratiedossier vorm. Dat is een grote vorm van *ontzorgen*. Het is daarbij van belang dat de verzekeraar een stevige positie heeft in het stelsel van verzuim. Aandachtspunt in dit voorstel betreft de borging van blijvende betrokkenheid van de werkgever als de re-integratie bij het eigen bedrijf plaatsvindt.
- Los bestaande knelpunten binnen de loondoorbetaling op (met in stand houding van de werkzame elementen). Dit is mogelijk middels een set van maatregelen, waaronder de invoering van een tussentijds beoordelingsmoment in van de re-integratie 1ste (bij de eigen werkgever) en 2de spoor (elders) met een advies over de vervolgperiode.
- Los de gecombineerde problematiek rond loonsancties en re-integratie 2de spoor op. Vanwege het rigide beoordelingskader van het UWV worden er momenteel kostbare trajecten ingezet waarvan alle partijen vooraf al beseffen dat deze niet realistisch zijn. Deze zijn er met name op gericht een loonsanctie te voorkomen. Het heeft de voorkeur dat het UWV slechts een marginale toetsing uitvoert waarin wordt bekeken of alle logische stappen ondernomen zijn.
- Voer een no-risk polis in voor re-integratie 2de spoor waardoor een nieuwe werkgever zonder risico een werknemer in zo'n traject aan kan nemen en de effectiviteit van het instrument aanzienlijk vergroot wordt.

Factsheet Arbeidsongeschiktheid en zelfstandigen

Inleiding

Een toenemend aantal werknemers en starters kiest voor het zelfstandig ondernemerschap. Hoewel niet iedereen een verzekering nodig heeft, is het aantal zelfstandigen met een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) op dit moment nog onvoldoende. Veelgehoord bezwaar is dat de verzekeringsmarkt onvoldoende toegankelijk is voor groepen die vanwege hun leeftijd en/of beroep een grotere kans hebben arbeidsongeschikt te raken. Kenmerkend voor iedere private verzekering is dat de premie is afgestemd op het risico dat gedekt wordt. Verzekeraars kunnen niet meer premie in rekening brengen dan voor de dekking van het risico nodig is. Daarom kunnen ze ook niet structureel *minder* premie in rekening brengen dan nodig is voor de dekking (je kunt geen product beneden kostprijs aanbieden). Bij bepaalde combinaties van hoge leeftijden, verminderde gezondheid en hoogrisicoberoepen kan de toegankelijkheid dus problematisch zijn. Dit kan ondervangen worden met een systeem waarin de premie van de hoge risico's zodanig kan worden 'gesubsidieerd' (subsidiërende solidariteit) dat ook voor deze groep een betaalbare premie ontstaat. Hiervoor is in principe geen verzekeringsplicht nodig, maar wel een politieke keuze welke groep deze solidariteit moet opbrengen en in welke mate.

Cijfers en achtergrond

- De groep zelfstandigen is zeer heterogeen en kenmerkt zich door onderlinge verschillen in wensen en behoeften. Denk bijvoorbeeld aan de hoogte van het inkomen en vermogenspositie, de persoonlijke situatie, eventuele neveninkomsten en het partnerinkomen.
- Circa 35% van de zelfstandigen heeft een private arbeidsongeschiktheidsverzekering¹.
- Om tegemoet te komen aan de genoemde verschillende wensen en behoeften van zelfstandigen is er in de huidige private markt een breed assortiment aan arbeidsongeschiktheidsproducten. De reguliere arbeidsongeschiktheidsverzekering kent verschillende productkenmerken waarmee de verzekerde de voorwaarden, en daarmee ook de prijs, van zijn verzekering kan wijzigen en kan laten aansluiten bij zijn persoonlijke situatie. En de meeste verzekeraars bieden ook polissen met een beperktere dekking. Bijvoorbeeld met een kortere uitkeringsduur of een langere wachttijd. Dit soort verzekeringen is goedkoper. Vaak kan de dekking op een later moment nog worden uitgebreid.
- 34% van de zelfstandigen zonder verzekering heeft geen verzekering nodig omdat zij zekerheid ontleen aan andere bronnen². Voor deze groep ontbreekt de noodzaak om het risico af te dekken. De zelfstandige heeft bijvoorbeeld financiële buffers, er is een partner die voldoende verdient om op terug te vallen en/of de zelfstandige ontvangt ook inkomsten uit een dienstbetrekking/pensioen.
- Veel zelfstandigen genieten te weinig inkomsten uit de onderneming om zich te verzekeren. Een zelfstandige die bijvoorbeeld € 10.000 bruto op jaarbasis verdient kan maximaal € 8.000 euro verzekeren. Bij 100% arbeidsongeschiktheid ontvangt hij dan € 667 per maand. Dit is lager

¹ Dit is een schatting van diverse onderzoeken. Afhankelijk van de definitie van zelfstandigen kan dit getal uiteenlopen.

² Rapportage 'hoe denken zelfstandigen over een arbeidsongeschiktheidsverzekering?', (2015) Totta research

³ Rapport 'Werk maken van een nieuwe arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen'(2014) Rijksuniversiteit Groningen en Verbond van Verzekeraars.

dan de bijstandsuitkering van € 1055 per maand. Deze zelfstandige heeft in dat geval dus geen verzekering nodig.

- Circa de helft van de zelfstandigen wil niet verplicht deelnemen aan regelingen voor arbeidsongeschiktheid³.
- De zelfstandigen die het arbeidsongeschiktheidsrisico niet afdekken, doen dat bijvoorbeeld omdat de verzekering als te duur wordt ervaren of de ondernemer denkt dat hij of zij niet arbeidsongeschikt zal worden.
- Sommige zelfstandigen ervaren de verzekering als (te) duur. Dat zal in elk stelsel zo zijn. Een langere periode van arbeidsongeschiktheid is in zijn aard hoe dan ook kostbaar. Als een zelfstandige van 45 jaar met een bruto jaarsalaris van € 45.000 tot aan zijn pensioen niet meer kan werken kan het inkomensverlies zomaar oplopen tot zo'n € 900.000. Deze kosten blijven aanwezig, verplicht of niet, collectief of niet, publiek of privaat. Voor werknemers is arbeidsongeschiktheid net zo kostbaar als voor zelfstandigen. De bijbehorende verzekeringspremie is voor werknemers echter onzichtbaar omdat de werkgever die betaalt. Zelfstandigen zien de premie zelf en schrikken daarom soms van deze kosten.
- Wel is er voor zelfstandigen sprake van differentiatie in de premiehoogte omdat verzekeraars een individueel aanbod doen op basis van het gezondheidsprofiel in relatie tot de leeftijd en het beroep en de wensen van de zelfstandige.
- De premie voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering is fiscaal aftrekbaar. Ook kunnen zelfstandigen gebruik maken van zelfstandigenaftrek die gebruikt kan worden voor de bekostiging van sociale voorzieningen.
- Circa 3% van de zelfstandigen die een arbeidsongeschiktheidsverzekering aanvraagt wordt om medische redenen niet geaccepteerd (Evaluatie einde WAZ, 2008). Verzekeraars bieden voor deze groep nu als alternatief de private vangnetverzekering, waarvoor geen medische beoordeling nodig is.
- Zelfstandigen die starten vanuit loondienst of werknemersverzekering kunnen terecht bij het UWV voor een vrijwillige WIA-verzekering. Ook hiervoor is geen medische beoordeling nodig. Zelfstandigen moeten zich binnen 13 weken na de start van hun onderneming voor deze verzekering aanmelden.

Advies aan programmacommissie

- Omdat de groep zelfstandigen zich kenmerkt door onderlinge verschillen in wensen en behoeften is het van belang om de keuzevrijheid

van deze groep te handhaven. Zelfstandigen die geen verzekering nodig hebben zijn dan niet verplicht om een verzekering af te sluiten. Een wettelijke verzekerings- en acceptatieplicht past als oplossing dan ook minder goed.

- Ten eerste speelt informatieverstrekking een belangrijke rol. Zijn zelfstandigen wel goed op de hoogte van de mogelijkheden? Er is vaak meer mogelijk dan gedacht. Verzekeraars werken daarom gezamenlijk met zelfstandigenorganisaties, de Kamer van Koophandel en de overheid aan een informatiecampagne met als doel de zelfstandige zich bewust te laten worden van het feit dat hij zelf moet nadenken over het afdekken van zijn arbeidsongeschiktheidsrisico. Bij inschrijving bij de KvK kan dit een vast informatieonderdeel worden. Ook goede informatieverstrekking over de mogelijkheid om zonder medische beoordeling de Ziektewet- en/of WIA-verzekering vrijwillig voort te zetten bij het UWV is van belang.
- Vervolgens moet een zelfstandige die de wens heeft om een arbeidsongeschiktheidsverzekering af te sluiten dat ook kunnen doen.
- In termen van oplossingen hanteren we dat daarom als uitgangspunt: *“iedere zelfstandige moet zich op vrijwillige basis kunnen verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid via een product met een maatschappelijk geaccepteerde dekking en maatschappelijke geaccepteerde premie”*. Wat ‘maatschappelijk acceptabel’ is, zal vastgesteld moeten worden in samenspraak met maatschappelijke partners en de politiek.
- Op basis van dit uitgangspunt zouden zelfstandigen die in de reguliere markt te maken krijgen met een aanbod dat niet meer kan worden gezien als reëel, zonder medische selectie aanspraak kunnen maken op een nieuw in te voeren alternatieve AOV.
- Het wordt momenteel technisch en mededingingsrechtelijk onderzocht of verzekeraars zo een ‘alternatieve AOV’ kunnen gaan aanbieden. De premieopbrengsten zullen dan naar verwachting wel te laag zijn (want die moet dus blijven binnen die ‘maatschappelijk acceptabele’ hoogte) vanwege het verhoogde risico van deze groep (en dus de uitkeringen die daar tegenover staan). Deze systematiek vereist dus een subsidiërende solidariteit. Het tekort kan dan via een publieke of private omslagregeling worden omgeslagen over (een) andere groep(en). De vraag wie hieraan extra gaan bijdragen zal onderdeel zijn van het maatschappelijke debat en politieke besluitvorming.

Factsheet Veiligheid

Inleiding

Verzekeraars en overheid werken steeds meer samen voor een veiliger samenleving. Door publiek-private samenwerking kunnen we verschillende doelgroepen beter bereiken. Verzekeraars dragen hier op diverse manieren aan bij, bijvoorbeeld door preventie-eisen in contracten op te nemen en door het belonen van veilig gedrag met premiekorting. Hierdoor beschikken verzekeraars ook over veel kennis over waar de risico's zitten en hoe het veiliger kan. Deze kennis delen verzekeraars breed met stakeholders om de veiligheid te vergroten. Ook hebben verzekeraars verschillende Safety Deals gesloten en brengen ze risicomonitoren uit.

Cijfers en achtergrond

- Verzekeraars keren jaarlijks € 8 miljard aan schade uit, waarvan een groot deel met 'onveiligheid' te maken heeft. De bedrijfstak heeft dus samen met de overheid belang bij een veilige samenleving.
- Het Verbond van Verzekeraars heeft tussen 2013 en 2015 acht Safety Deals gesloten met publieke en private partijen, om de veiligheid van woningen en om veiligheid in het verkeer te verbeteren.

- Op basis van de beschikbare gegevens bij verzekeraars, overheid en andere instanties brengt het Verbond vanaf 2014 jaarlijks een Risicomonitor Woningbranden uit. Daarnaast wordt vanaf 2013 jaarlijks een Risicomonitor Woninginbraken gepubliceerd. Deze risicomonitoren bevatten veel nuttige informatie voor beleidsbepalers.
- Ongeveer 10 procent van het aantal woningen in Nederland is voorzien van het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW). Met dit keurmerk neemt de kans op een woninginbraak met 30 procent af. Het risico op een woningbrand neemt door dit keurmerk met 36 procent af.
- Verzekeraars hebben samen met stakeholders het project Trials geïnitieerd. Trials voorziet in een aanvullende rijvaardigheidstraining gericht op jongeren. De samenwerking met de regionale overheden is bestemd in een Safety Deal waaraan alle provincies deelnemen met uitzondering van Gelderland, Zuid- en Noord-Holland. Bijna 16.000 jongeren volgden tot nu toe een Trialstraining. Deelnemers claimen significant minder schade in vergelijking met verzekerden in dezelfde leeftijdscategorie. Het verschil kan oplopen tot wel 30% (onderzoek Verbond 2013). Onderzoek van het SWOV (2015) bevestigt de effectiviteit van Trials in het vergroten van de risicobewustwording onder jonge automobilisten.
- Uit cijfers van de Gezondheidsraad blijkt dat jaarlijks 1.300 mensen sterven aan ziektes, die samenhangen met asbest. Het kabinet wil een verbod op asbesthoudende daken per 2024 realiseren, vooruitlopend op een mogelijk breder Europees verbod. Primair is de gebouweigenaar verantwoordelijk voor het verwijderen van zijn asbestdak. In Nederland bevindt zich momenteel nog zo'n 120 miljoen vierkante meter aan asbesthoudende daken. Maar met het huidige tempo van 4 miljoen vierkante meter verwijderde asbestdaken per jaar zal deze ambitie niet kunnen worden gerealiseerd.
- Verzekeraars bieden oplossingen aan om de gevolgen van cybercriminaliteit af te dekken. Naast de privacyrisico's die bedrijven en privé personen lopen kan de economische schade van cybercriminaliteit groot zijn. De zogenaamde "ransomware" is een opkomend fenomeen. Zowel bedrijven als privé personen kunnen hiermee te maken krijgen. Mede in het licht van bewustwording van de risico's van bedrijfsgegevens heeft het Verbond meegedaan aan het project

Veilig Zakelijk Internetten. Samen met partners als MKB-Amsterdam en het ministerie van Veiligheid en Justitie, zijn naast het houden van voorlichtingsbijeenkomsten, bedrijfsnetwerken van het MKB getest op cyberrisico's.

- Letselschadeslachtoffers ontvangen van de aansprakelijkheidsverzekeraar een vergoeding waarmee hun geleden en nog te lijden schade financieel wordt gecompenseerd. Te denken valt aan schadeposten als huishoudelijke hulp, vervoerskosten (als iemand bijvoorbeeld rolstoelafhankelijk is), maar ook eigen bijdragen. Vrijwel alle slachtoffers en verzekeraars geven er de voorkeur aan de schade in één keer ook naar de toekomst toe te regelen. Veel schadeposten zoals huishoudelijke hulp en eigen bijdragen dienen vergoed te worden tot de (statistische) eindleeftijd van een slachtoffer. Het bedrag ineens dat het slachtoffer ontvangt voor schadevergoeding wordt door de fiscus gerekend tot het vermogen en valt in box 3. Dit kan grote financiële gevolgen hebben voor onder meer huur- en zorgtoeslagen, en behoorlijke eigen bijdragen voor WMO en AWBZ. Mensen die een uitkering via het Asbestfonds, DES fonds of het fonds Nieuwjaarsbrand Volendam hebben een onvoorwaardelijke vrijstelling van de vermogenstoets. Dat geeft een ongelijke behandeling van letselschadeslachtoffers.

Advies aan programmacommissie

- Verplicht rookmelders. Brand discrimineert: in oude stadswijken met bewoners met een lagere sociaal-economische status, vinden relatief veel ernstige branden plaats. Wij pleiten er daarom voor dat in alle gebouwen rookmelders verplicht worden, niet alleen in nieuwbouw. Er zou in ieder geval kunnen worden gestart met rookmelders in alle sociale woningbouw.
- Ook op het gebied van inbraakpreventie valt nog veel te winnen. Het aanvragen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen moet nog meer worden gestimuleerd, bij zowel koopwoningen als huurwoningen.

- Verkeersveiligheid: Ongevallen zorgen voor veel leed bij de slachtoffers. Veiligheid op de weg is een beleidsspeerpunt van de verzekeringssector. Bewustwording van verkeersrisico's binnen kwetsbare groepen verkeersdeelnemers is daarbij een groot aandachtspunt. Evenals een betere inzage in de algehele verkeersveiligheidssituatie en effectieve aanpak van veiligheidissues. De samenwerking met partners waaronder de overheid, is daarbij een voorwaarde.
- Het Verbond steunt het Deltaplan Asbestverwijdering van LTO Nederland. Dit plan voorziet onder meer in het verhogen van de asbestverwijderingscapaciteit en het intensiveren van (fiscale of financiële) stimuleringsmaatregelen. Zonder onder andere deze maatregelen zal de ambitie om alle asbesthoudende daken in Nederland te verwijderen niet te realiseren zijn.
- De gevolgen van cybercriminaliteit zijn zeer impactvol. Niet iedereen is zich hier nog voldoende van bewust. Duidelijke communicatie over de gevaren van en voorlichting vanuit de overheid over cybercriminaliteit kunnen hier een bijdrage aan leveren.
- Het Verbond ziet geen reden voor het maken van onderscheid tussen verschillende categorieën letselschadeslachtoffers naar oorzaak. De schadeuitkering is vermogen bestemd om te voorzien in de kosten die noodzakelijk zijn als gevolg van letsel naar aanleiding van een gebeurtenis waarvoor een ander aansprakelijk is. Door alle letselschadeuitkeringen als bijzonder vermogen aan te merken en buiten de vermogenstoets te houden, kan worden voorkomen dat letselschadeslachtoffers voor vervelende verrassingen komen te staan.

Meer informatie over de bijdrage van verzekeraars aan veiligheid (waaronder ook de Safety Deals) is te vinden op de website van het Verbond van Verzekeraars.

Nadere informatie

Safety Deals (www.verzekeraars.nl/safety-deals)

Factsheet Woningmarkt

Inleiding

Een geloofwaardige en vooral duurzame aanpak van de woningmarkt is van cruciaal belang. Door helderheid en duurzaamheid komt het vertrouwen bij de consument terug en kan de woningmarkt zich herstellen. Het is van cruciaal belang om nu geen verdere hervormingen door te voeren zodat het herstel op de koopwoningmarkt verder door kan zetten.

Cijfers en achtergrond.

- Het vertrouwen in de woningmarkt herstelt zich. Het aantal transacties neemt toe.
- Doordat de prijzen weer iets aan het stijgen zijn, neemt het aantal huishoudens waarvan de woning 'onder water' staat af.
- De nadelen door de introductie van de verplichte aflossing voor nieuwe hypotheekleningen zijn uitgebleven omdat de rente tot een extreem laag niveau is gedaald. Daardoor is ondanks de beperkingen in aftrek een huis kopen niet veel duurder geworden.
- De voordelen, te weten een geleidelijke verlaging van de hypotheekschuld door de verplichte maandelijkse aflossing, zijn op microniveau goed waarneembaar bij nieuwe toetreders op de koopwoningmarkt zodat zij minder snel te maken kunnen krijgen met een restschuld.
- Hierdoor zal ook de overheidssubsidie op eigenwoningbezit steeds sneller afnemen.

Advies aan programmacommissie

Sinds 1 januari 2013 geldt voor nieuwe hypotheekleningen dat de consument annuïtair of lineair moet aflossen om de rente te kunnen aftrekken. Zowel de lage rente¹ als het verplicht aflossen zorgen ervoor dat restschulden telkens minder een probleem worden voor nieuwe kopers. Stel een huizenkoper sluit vandaag een hypotheek ter hoogte van de marktwaarde van de woning. Door de maandelijkse aflossing is op dit moment *na vier jaar de hypotheek al minder dan 90% van de oorspronkelijke marktwaarde*. Dit verkleint de kans aanzienlijk dat bij waardedalingen huizen onder water komen te staan.

Een verdere daling van de 'Loan to value'-grens na 2018 is daarom niet noodzakelijk en ook niet gewenst. Als deze grens nog verder zou dalen, dan is dit zeer nadelig op de woningmarkt. Enerzijds omdat toetreden tot de woningmarkt dan nog moeilijker wordt en de kans bestaat dat potentiële huizenkopers op zoek gaan naar andere financieringsmogelijkheden, zoals lenen in de consumptieve sfeer of lenen van familie. Anderzijds beperkt een daling tot onder de 100% "Loan to value"-grens de mogelijkheid tot doorstroming voor die huishoudens waarvan hun woning onder water staat; als je de restschuld wel mee kunt nemen, maar de rest van de hypotheek niet meer 100% van de marktwaarde kan zijn, zit deze groep huiseigenaren muurvast in hun huidige woning. En dat terwijl verhuizen een goede manier kan zijn om van hoge maandlasten af te komen. Dit komt omdat bij verkoop van de woning meestal geen boete betaald hoeft te worden. Hierdoor kan de doorstromer volledig profiteren van de historisch lage hypotheekrente bij aankoop van een andere woning.

¹ Doordat de rente enorm gedaald is, gaat de afbouw van schulden op dit moment bovendien veel sneller dan bij hoge rentestanden. Dit komt omdat bij een maandannuïteit de hoogte van de aflossing ook afhankelijk is van de hoogte van het rentepercentage: hoe lager het rentepercentage, hoe hoger het aflossingsbedrag in de maandannuïteit.

Factsheet investeren

Inleiding

Nederlandse verzekeraars beheren enorme kapitalen voor hun verzekerden. Premies die niet meteen nodig zijn voor de verzekeringsuitkeringen worden door verzekeraars belegd. Met deze (steeds duurzamere) investeringen kunnen verzekeraars bijdragen aan het stimuleren van de economie, de werkgelegenheid en aan een duurzamere wereld.

Cijfers en achtergrond

- Nederlandse verzekeraars hebben een totaal geïnvesteerd vermogen van ongeveer 450 miljard euro, waarvan circa 60% wordt belegd in Nederland.
- Een verzekeraar probeert de kasstromen van zijn beleggingen zoveel mogelijk in lijn te brengen met de verwachte kasstromen van de verzekeringsverplichtingen. Omdat verzekeringsverplichtingen een langdurig en illiquide karakter hebben (dit betekent dat deze nauwelijks worden verhandeld), zoekt een verzekeraar naar beleggingen met vergelijkbare karakteristieken. Voorspelbare lange termijn beleggingen passen prima bij verzekeraars met veel langdurige verzekeringsverplichtingen.
- Negen verzekeraars hebben onder coördinatie van het Verbond een bedrag van 170 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de financiering van het MKB.
- Vanuit startups is veel behoefte aan risicodragend kapitaal, en verzekeraars hebben – onder meer als gevolg van de lage rente – behoefte aan aantrekkelijke investeringen. In de markt zijn de eerste bewegingen op dit vlak al zichtbaar. Zo investeert een aantal verzekeraars al in startups.

Advies aan programmacommissie

- Het Verbond ondersteunt het voornemen van de Europese Commissie om een Europese kapitaalmarkt te ontwikkelen. Deze kan bijdragen aan meer economische groei en werkgelegenheid.
- Het kapitaal dat – als gevolg van de Solvency II regels moet worden aangehouden dient meer in lijn te worden gebracht met de daadwerkelijke karakteristieken en risicoprofielen van de verschillende beleggingscategorieën. Voorkomen moet worden dat kapitaaleisen onnodig hoog zijn. Dit geldt onder meer voor NHG-hypotheek.
- Het aanbod van investeringsprojecten moet worden verruimd. Het Europees Fonds

voor Strategische Investerings (EFSI), de Nederlandse Investeringsinstelling (NLII), en the Netherlands Investment Agency (NIA) kunnen hieraan een belangrijke bijdrage leveren.

- Er dient bij deze investeringsplannen wel gewaakt te worden over eventuele marktverstorende effecten zoals ‘crowding out’, waarbij private investeringen worden verdrongen door publieke investeringen.
- Verder is het cruciaal dat regelgeving consistent is. Als regels wijzigen dan vermindert dit de aantrekkelijkheid van langetermijninvesteringen, omdat langetermijninvesteerdere moeilijk een inschatting kunnen maken van toekomstige rendementen en kasstromen.
- Door meer transparantie en standaardisatie kunnen investeringsprojecten aantrekkelijker worden voor institutionele beleggers.
- Om investeringen in startups op een hoger plan te tillen, is het zaak om de bestaande risico-opslagen te verlagen. Een zelfde wijziging is eerder doorgevoerd voor het investeren in infrastructurele projecten.
- Verzekeraars willen in overleg met de overheid en stakeholders komen tot een internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO)-convenant en aanscherping van de reeds bestaande Code Duurzaam Beleggen. Die laatste is een voorbeeld van zelfregulering van het Verbond, waarmee de leden van het Verbond worden gebonden aan sectorbrede afspraken op het gebied van duurzaam beleggen.

Factsheet Fraudebestrijding

Inleiding

Burgers en bedrijven zijn vaak slachtoffer van criminaliteit. Verzekeraars beschikken op dit terrein over veel kennis en expertise en zijn geregeld ook zélf doelwit van verzekeringsfraudeurs of andere criminelen. In alle gevallen leidt criminaliteit tot schade voor de samenleving. Verzekeraars kunnen en willen daarom in samenwerking met publieke partijen een krachtige aanpak vormgeven.

Cijfers en achtergrond

- Fraude brengt grote financiële schade toe aan verzekeringsmaatschappijen.
- Verzekeraars starten jaarlijks ruim 20.000 onderzoeken naar mogelijke fraude. In zo'n 8000 gevallen waarmee jaarlijks een bedrag van ruim 90 miljoen euro is gemoeid kan fraude worden hardgemaakt. Vermoedelijk is dit slechts het topje van de ijsberg.

- Directe en indirecte financiële schade door fraude of andersoortige criminaliteit wordt onvermijdelijk doorberekend in de verzekeringspremie. Consumenten betalen hierdoor structureel onnodig veel premie.
- Verzekeringsfraude tast de integriteit van het economisch verkeer en het solidariteitsfundamenteel van het verzekeringsstelsel aan.
- Bepaalde vormen van fraude (bijvoorbeeld brandstichting met frauduleus oogmerk, opzetaanrijdingen, fraude met levensverzekeringen) kunnen een gevaar voor de veiligheid van mens en goed opleveren.

Advies aan programmacommissie

- Betere mogelijkheden voor gegevensuitwisseling tussen publieke en private partijen op het terrein van fraude- en criminaliteitsbeheersing in de nieuwe Kaderwet Gegevensuitwisseling zijn noodzakelijk. Verzekeraars en andere bedrijven kunnen zo beter hun eigen verantwoordelijkheid in de aanpak nemen (preventie, detectie, bewijsvoering en civielrechtelijke afhandeling).
- Betere mogelijkheden tot identiteitscontrole van nieuwe of bestaande zakelijke of klantrelaties via de BRP om fraude te voorkomen of in een zo vroeg mogelijk stadium te onderkennen. Voor verzekeraars is dit bovendien van groot belang om effectief aan hun wettelijke verplichtingen te kunnen voldoen (o.a. Wft / Customer Due Dilligence / Wwft / Sanctieregeling Terrorisme, etc.).
- Bij complexe c.q. zware fraude- of cybercrime-onderzoeken moeten verzekeraars een effectief beroep kunnen doen op de aanwezige expertise en capaciteit bij de politie zonder daarbij voor een dichte deur te komen staan. Het Verbond zou dan ook graag zien dat het vergroten van de expertise op het gebied van financieel-economische criminaliteit binnen de politiekorpsen en het OM tot speerpunt wordt gemaakt.

Factsheet Persoonsgegevens

Automatische verstrekking uit de Basisregistratie persoonsgegevens (Brp) is onder de huidige wetgeving enkel toegestaan voor pensioen- en zorgverzekeringsproducten. Levensverzekeraars mogen voor het opsporen van begunstigden schriftelijk Brp-gegevens opvragen bij de gemeente. Voor alle verzekeringsproducten geldt echter dat een verzekeraar moet voldoen aan wettelijke taken zoals de identificatieplicht, zorgplicht en informatieplicht. Efficiënte verstrekking van Brp-gegevens is zeer behulpzaam om hier invulling aan te geven.

Cijfers/achtergrond

Het niet kunnen delen (tussen bv zorgafdeling en schadeafdeling) of opvragen van Brp gegevens kan leiden tot:

- Onbegrip bij klanten: Het is niet uitlegbaar aan de klant dat de ene afdeling wel en de andere niet over dezelfde gegevens beschikt binnen hetzelfde concern;
- Onvindbare begunstigden. Zonder geautomatiseerde, efficiënte verstrekking van adresmutaties kunnen begunstigden moeilijk worden opgespoord / geïdentificeerd en kunnen zij hun tegoeden / uitkering niet krijgen;
- Het uitblijven van premiebetaling door verzekerde. Daardoor loopt de klant het risico ongewenst onverzekerd te zijn;
- Omslachtige identificatie procedures en onnodige kosten voor de klant. Denk daarbij aan bewijs "in leven zijn" bij uitkering van een levensverzekering;
- Misbruik door identiteitsfraude waardoor onnodige uitkeringen worden gedaan.

Advies aan programmacommissie

- Verzekeraars willen hun verantwoordelijkheid nemen in het oplossen van deze problematiek. Verzekeraars hebben daarbij de juiste instrumenten nodig;

- Een breder en efficiënter gebruik van de Brp dient de klant en is van maatschappelijk belang. Het sluit bovendien aan bij de ambities van de overheid om burgers en bedrijven zoveel mogelijk digitaal van dienst te zijn. Daarom zou de Wet gewijzigd moeten worden zodat verzekeraars de Brp voor meer doeleinden en op efficiëntere wijze kunnen raadplegen. (naam, adres en woonplaatsgegevens). Het Burger Service Nummer (BSN) en geboortedatum dienen hierbij als zoekleutel;
- Alle verzekeraars zijn gebonden aan de Gedragscode Verwerking Persoonsgegevens voor Financiële Instellingen. Deze zelfregulering bevat waarborgen om de privacy te garanderen.

